

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XII • БРОЈ 240. • 25. СЕПТЕМБАР 1983.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

САВЈЕТОВАЊЕ СА СЕКРЕТАРИМА ООСК

ОКРЕТАЊЕ СВАКОДНЕВНИМ ЖИВОТНИМ ПРОБЛЕМИМА

Организација Савеза комуниста наше општине у последње вријеме ради на нов, одговорнији, начин да је у питању отклањање негативности у друштвено-политичком и економском животу. То је, између осталог, једна од оцјена савјетовања с новоизабраним секретарима ООСК, на коме је, иначе, било ријечи о задацима основних организација на спровођењу дугорочних мјера економске стабилизације.

Унапређивање и обогаћивање метода и садржаја рада, како је нагласио секретар Предсједништва ООСК Владо Дулетић, остаје као најважнија обавеза. — Свакодневни живот, рекао је он, мора да представља прву бригу комуниста, што, између осталог, подразумијева, прије свега, ослањање на сопствене снаге у извршавању заједничких који се пред комунистичким поставља.

У садашњој ни мало лакој економској ситуацији неопходно је — то је у раду и дјеловању комуниста Будве било „зaborављено“ — развијање осјећаја за

критику и самокритику, што представља моћно оруђе Савеза комуниста када се траже нови путеви за обогаћивање социјалистичког самоуправљања као нашег опредјељења у изградњи социјалистичког друштвеног поретка. Таква понашања за нашу средину су неопходна и због тога јер су у раду и даље виљиве девијантне појаве које се испољавају кроз изразите социјалне разлике и богаћења мимо рада, затим групање и борба за власт, избегавање плаћања друштвених обавеза и друго. Радници у удруженом раду нису информисани о битним питањима развоја колективе, и као примјери са тим у вези наведени су „случајеви“ улагања у капиталне туристичке објекте као што су „Авала“, „Могрен“ и „Палас“.

Посебно је било ријечи о потреби заштите друштвених интереса и друштвене имовине. Девијантне појаве, према мишљењу предсједника Општинског комитета Савеза комуниста Уроша Зеновића,

испољавају се кроз приватизацију од стране појединца представља за рад у друштвеном власништву, што појединима омогућава богаћење на брз и лак начин, Он је указао и на небригу у чувању друштвене имовине и на нерад, нагла шавајући да се комунисти у удруженом раду с носиоцима таквих појава морају енергично обрачунавати.

У остваривању дугорочног програма економске стабилизације као прва и најважнија обавеза у нашој средини остаје припрема наредне туристичке сезоне. Да би се задаци на том плану извршили на најбољи могући начин, неопходно је да се ураде програми у којима ће бити напрети сви послови које тај ни мало лак посао подразумијева. Програми треба да буду готови најкасније до 15. октобра и да се у њима ороче послови које у наредним мјесецима треба обавити. Осуђена је пракса да припрема туристичке сезоне почне у фебруару или марта.

П. Н.

ПРЕДЛОЗИ И МИШЉЕЊА

Већи степен сарадње међу приморским општинама

НИКО НЕ МОЖЕ БИТИ ПРОТИВ ОДРЕЂЕНИХ РАЗЛИКА — ТАМО ГДЈЕ СУ ОНЕ ДИКТИРАНЕ СТЕПЕНОМ ОРГАНИЗОВАНОСТИ ИЛИ ВРСТОМ УСЛУГА, АЛИ У СВИМ ОПШТИНАМА СУ НА СНАЗИ ИСТИ ЗАКОНИ, ИСТИ НАМ ЈЕ ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ, ВРЛО СЛИЧАН СТЕПЕН ЕКОНОМСКОГ И ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА

За већину приморских општина туризам је главна привредна и развојна грана. Посебно се то односи на Општине Херцег-Нови, Будву и Улцињ, а и у остале три туризам је једна од главних дјелатности, па је нормално да уређење многообројних питања која он поставља захтијева врло широку скalu области, много одлука, решења и акција. Из те ширине простирући и многа питања: како регулисати издавања приватних соба, по којима цијенама, како треба организовати издавање, како водити пропаганду и реклами, а како пореску политику? Како обезбиједити уредно пријављивање гостију и колики проценат узимати за посредништво? Дакле, многоштво организација, правних, економских друштвено-политичких и социолошких питања! Или, узмимо област културно-забавног живота у нашим приморским мјестима за вријеме туристичке сезоне. Каква су нам ту искључка? Општина Херцег-Нови је ту пошла нешто даље од Будве, а остала мјеста заостају. Но, да не набрајамо даље — жеља нам је да укажемо да је сарадња наших приморских општина доста слабо развијена. Нема доволно размјене искустава ни међу органима и службама општинских скупштина, нити између појединачних радних организација у општина нама. Највећи број питања скоро у свакој општини регулисан је друкчије почев од начина пријављивања и евидентирања туриста, изда

вања соба, рада туристичких друштава, пореске политике, развоја мале привреде, културно-забавног живота, пропаганде, радног времена трговинских радњи, па до висине боравишне таксе.

Наравно, нико не може бити против одређених разлика — тамо где су оне диктиране степеном организованости или врстом услуга, али у свим општинама важе исти законски прописи, исти нам је друштвено-политички систем, врло сличан степен економског и друштвеног развоја. А разлике у регулисању појединачних питања врло су велике! Зар не би било корисно да се бар једном годишње, најсесен рецимо, припреми заједнички састанак на коме би се измијенила искуства и договорило о начину сарадње у регулисању оних питања којима нема потребе за разликама? Био би то за све врло користан састанак, под условом да претходно једна стручна екипа обиђе све приморске општине и види како су где регулисана појединачна питања. Свака општина је неко питање ријешила боље од сусједних, а свако ко жели да унаприједи посао треба да се користи искуством оних који постижу најбоље резултате у појединачним секторима рада. Сигурни smo да би таква пракса унаприједила добрым резултатима.

М. Б.

Хотел „Авала“ био је ове сезоне посјећен изнад очекивања

УЗ 40-ГОДИШЊИЦУ РАСПУШТАЊА ЛОГОРА НА МАМУЛИ

Храброст мајке Стани Зец

У ПРИСОЈУ ЛОВЋЕНСКОГ МАСИВА, високо изнад Мрчевог поља и Будве, смештена су села Доњи и Горњи Побори. Насељена су од давнина и њихови жители, иако на дохвата мора, вјековима су борбу водили са сировом планином и за опстанак голог живота. Када је требало, а то је за многе генерације било „правило“ живота, бранили су од силника своје домове, слободу и тај посни, или поносни живот.

Двадесет и пети март 1942. године у историји ова два села остаће записан златним словима. На тај датум поносни су, иако је цијена коју су платили да би сачували слободу и мир била тоголема: фашистички окупатор је, у знак одмазде, наредног дана запалио све поборске домове, а жене и децу насиљно одвело у злогласни логор на Мамули. Поборани су на олтар слободе приложили више младих живота.

Тодор Зец

Још су у животу бројни учесници и очевици тих забивања од трије четири деценије и њихова казивања о томе напротив дижку косу на глави. Један од њих је партизански комесар Рако Дулетић, сада пензионер из Будве, који се још педесет девет изабраних „цијелих лјетњи дан до подне“ ус-

јешно носио с окупаторском солдатеском, која је бројала четири хиљаде војника и чији је циљ био да у униште то „бандитско“ гнездо које им је представљало кост у грлу.

Битка између партизана и фашиста водила се на подручју Побора 25. марта 1942. године и позната је као **битка на Паштровници**. За многе парализане представљала је прво ватreno крштење и, истовремено, велику школу за нове битке и побједе, а за млађе нараштаје свијета примјер како се слобода и голим рукама може бранити.

Овог пута биљежимо неколико епизода из тог догађаја у намјери да их истрагнемо од заборава. Борац Митар Иванчевић, тешко рањен у обје ноге, борио се док је имао снаге, а да не би непријатељу пао у руке — посљедњим метком одузет је себи живот. Стани Зец је петогодишњег сина Ива окупаторски војник убио у наручју, а истога дана њен други син погинуо је у борби на Паштровници. Када су следећег дана увече партизани, који су морали да се повукну испред далеко бројнијег и наоружанијег непријатеља, дошли да покопају убијене, међу њима и нејаког Ива, Стана је, пошто су га спустили у раку, однакуд извадила бочицу ракије и понудила присутне. То је био обичај и Стана на ту „ситницу“, иако отпуштана и утучена болом и тугом, није заборавила. Док нам то казује, четрдесет и једну годину послије тог догађаја, партизански комесар Рако Дулетић се примјетно узбуђује.

Храброст мајке Стани упоређује са оним коју је тледао и доживљавао на положајима. Тада петнаестогодишњи Тодор Зец, син Станин, напротив је непажњом упао у непријатељску клопку, па му је тако била ускраћена жеља да се с пушком у руци, заједно са оцем и старијим братом, бори за слободу. Послали су га да извиди шта је са сестрама, а он, неискусан и невиџан војевању, пада у руке непријатеља.

Логорашице са Мамуле: Милица и Јубица Зец

Илија Шумар, данас кобар у Ђечићима, имао је тада немуну годину дана. С мајком Маром морао је у логор.

— Од глади, како ми је касније причала покојна мајка, био сам се преснијетио, иако ми је она давала и њено следовање логорашке чорбе. Друге логорашице предлагале су јој да ме баци у море, јер на Мамули није било мјesta за сахрану, али ме она упорним масирањем повратила у живот и тако спасла сигурне смрти.

Горке успомене с Мамуле носе Милица и кћерка јој Јубица из Доњих Побора:

— Пред војском смо се биле склониле у поток испод села, рачунајући да ће они проћи. Но, они су, уп-

раво, тражили нас сељане. Када су у нас уперили пушкомитраљез, покојна Ивана Митрова се досјетила и подигла бијели пешкир. Тако нас је спасила — сјећа се тих тешких тренутака Милица и наглашава да им је најтеже било да подносе жеђ, јер воде на Мамулу готово и нису имали.

Сви они заборавили су на многе тешкоје које су тих дана доживљавали. Љути се што је, ето, неко, заборавио да их позове на прославу четрдесетогодишњице њиховог тамновања. Можда би, кажу, среле неку од својих другарица сајтница и обновиле сјећања на тешке, али за њих значајне дане у свом животу.

Д. НОВАКОВИЋ
В. СТАНИШИЋ

Успешна вјежба јединице територијалне заштите

Ових дана је на подручју наше општине, у организацији Општинског Штаба територијалне одbrane, одржана вишедневна вјежба за борбу против специјалних снага непријатеља. Јединица територијалне одbrane била је састављена од најспособнијих, најиздржљијих и по свему најбољих војних обвезника и резервних војних старјенина, чије је здравствено стање и физичка кондиција беспрекорна. Морално-политичко стање и идејна изграђеност припадника је добра. Јединица је савремено опремљена и опремљана. Обученост у свему задовољава. Изглед и уређеност логорске просторије је војнички примјеран.

Да би нанијела штету угледу наше земље, екстремна емиграција, потпомогнута од стране непријатељских елемената из неких земаља, своју непријатељску дјелатност испољава убацивањем из иностранства добро наоружаних и опремљених деверзантских група.

С обзиром на то, задатак је вјежбе наших јединица за борбу против специјалних непријатељских снага да се у потпуности оспособе да се, самостално и у садејству са осталим снагама у нашем друштву, боре за уништење сваке непријатељске групе, и то већ у самом почетку њиховог дејства.

Уз овај, најважнији задатак наши војни обвезници и резервне стајенице су усавршили и проширили раније стечена војна знања, детаљно упознали територију на којој би, у случају потребе, дејствовали, овладали борилачким вјештинама и увјежбали гађање из најсавременијег наоружања. Читав ток вјежбе извођен је у посебним ноћно-дневним условима.

За vrijeme логоровања активно је радила организација Савеза комуниста у циљу што успјешнијег савлађивања предвиђеног плана и програма обуке. Јединица је спровела и посебан план идејско-политичког и безбједносног образовања.

Уз претходну вишедневну припрему старјенина, како је констатовано задњег дана, на анализи вјежбе, уз изузетно залагање свих припадника јединице, постигнути су видни резултати: јединица је оспособљена да изврши свој задатак и у најтежим условима.

Вјежбу су посјетили и организованост, живот и рад у логору пратили и представници Републичког штаба територијалне одbrane на челу са генералом Ракочевићем, представници државне безбједности, секретар Предсједништва ОКСК, предсједник Извршног одбора Скупштине општине, као и представници других органа и организација. Они су истакли да је вјежба добро припремљена и изведена.

Перо КНЕЖЕВИЋ

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник: Владимир Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-194 — Број жијро-рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарска радна организација „Обод“ — Цетиње — Претпљата: годишња 240 дин; за иностранство 1000 дин. — Рукописи се не враћају

Панорама Зечевог села у Поборима

Уштеда бензина и код нас

Ако би се судило по броју аутомобила који су љетос крстарили нашем ривијером не би се могло доћи до закључка да влада ограничење потрошње нафте и њених деривата. Ипак, из „Југопетрола“ стиже вијест: по трошено је нафте и њених деривата за 30% мање него у исто вријеме лати. Ова рачуница изведена је за осам мјесеци, а сигурно је да се тај тренд одржава и у септембру.

Пумпе су љетос биле добро снабдјевене нафтом и њеним дериватима, мазивима и уљима.

У „Југопетролу“ су нам саопштили да ће супера и обичног бензина у Црној Гори бити довољно до краја године. Међутим, мазута и других тешких деривата неће бити довољно у четвртом кварталу.

С. Г.

Да туризам стане на властите ноге

Наш саговорник
Vučašin Bužafin

Vučašin Bužafin, дугогодишњи посленик југословенског туризма у Западној Њемачкој (челири посљедње године био је шеф Представништва Туристичког савеза Југославије у Диселдорфу), ових дана вратио се поново у своју матичну организацију „Монтенегротурист“. Замолили су га да за наше читаоце изнесе своје утиске о овогодишњој сезони, о изгледима за сљедећу пословну годину и о томе шта привлачи а шта одвраћа западно-њемачке туристе, као нашу најброжију инострану клијентелу, од наше земље?

— Без претјеривања могу рећи да је ова туристичка сезона, у односу на прошлу, била велики корак напред — рекао нам је Bužafin. — Набројију само неке од разлога који иду у прилог овој тврдњи: Југославија као туристичка земља је у овој сезони успјела да сузбије негативан тренд крећења према нашој земљи и поврати повјерење иностраних туриста у нашу понуду, нагло повећавајући девизни приливи. Ово је, послиje прошлогодишњег великог пада туристичког промета, велики успех. Томе су, свакако, допринајеле мјере СИВ-а као што су давање повластица за туристичке бонове аутовозачима и власницима пловних објеката, затим увођење попуста путем динарских чекова. Тако смо ове године били најјефтији туристичка земља у Европи и готово прешли у другу крајност, што, гледајући дугорочно, није никаквог рјешење. Морамо бити свјесни да се не можемо вјећи чити осланјати на ванредне мјере, јер туризам као привредна грана мора стати на властите ноге и бити у стању да помогне свуда где не иде добро. Као строго комерцијална привредна грана, туризам треба да нуди свој квалитетан туристички производ и, као и сви остални, да за то тражи одговарајућу цијену. Овако нам се догађа да имамо препуне туристичке капаците, а голупразне касе! Зато морамо под хитно подизати ниво туристичких услуга, обогатити садржај понуде, борити се за сваког госта, понудити му, уз максималну

пажњу и гостопримство, све што му је потребно, па тек онда ићи на подизање цијене. До сада смо ишли обрнутим редом.

— Искуство говори да се квалитетан туристички производ, и поред опадања породичног буџета за путовања, може добро продати на европском туристичком тржишту. Најпознатији стручњаци су већ одавно изрекли свој суд и доказали да наша ривијера располаже најатрактивнијим просторима. На једној тако малој површини нигде у Европи, па ни у свијету, није сконцентрисано толико лијепих пејзажа. Природа је према нама била, заиста, издашина, али ми још увијек нисмо успјели да то природно богатствоvalorизујемо у оној мјери у којој бисмо могли. Главни дио посла нам тек предстоји, нарочито на развијању континенталног туризма, проширењу садржаја понуде и подизању нивоа услуга приморског туризма. То је императив времена ако желимо искористити своју шансу и спријечити да нам испред носа измичу огромна девизна средства која би се могла убрзати подсредством туризма, а за којима ватри наша привреда и заједница у цјелини. Јер, зна се, за разлику од других привредних грана, у туризму се постижу највећи девизни ефекти: у овој грани се не мора увозити да би се могло извозити — па зашто не искористити ту шансу.

БИЋЕ ОСТВАРЕНО 326.000 НОЋЕЊА

— Очекује се премашење прошлогодишњег плана у броју ноћења: за око 15.000 — каже нам Трипко Матовић, директор основне организације „Хотели Бечичка плажа“. — Септембар је добро кренуо, а овако добру популарност очекујемо до краја мјесеца — рачунамо да ће у свим хотелима бити остварено 326.000 ноћења. Знатно је пао број страних туриста — они заузимају око 50% капацитета. Домаћих гостију овог лета било је више него прошле године. Можда су томе допринеле и изузетно повољне цијене, које у посезонији износе за пуни дневни пансион 640 динара по особи. Захваљујући многобројним пунк-

тоцима, где гости могу да потроше свој новац, порасла је и зарада од ванпансионског промета који се креће и до 350 динара дневно по госту. Можемо са задовољством рећи да је укупан ванпансионски промет овог љета стотпроцентно већи него прошле године, али ако узмемо у обзир знатно повећање цијена онда би тај проценат био за 20—30%.

— Зато — нагласио је Матовић — и поред одличне посјете не можемо очекивати тако добре финансиске резултате. Доходак ће бити смањен и пристизањем обавеза по ино-кредиту који је веома тешко отплатити, па ћемо бити принуђени да потражимо помоћ шире друштвено-политичке заједнице. У циљу превазилажења финансијских тешкоћа увели смо и низ мјера у интерној економији. Радимо са око стотину радника мање него прошле године, а постигли смо велике уштеде и у набавкама и рационалном коришћењу потрошног материјала. Путне трошкове смо смањили, а економишећемо и на потрошњи горива, репрезентацији, закупу приватних кревета за смјештај сезонских радника.

СТАЛНА БРИГА ЗА ГОСТА

У овој основној организацији најважнија је брига да гости буду што задовољни. У том циљу сваке године се анализирају рекламије, прегледају књиге утикаца и анкетни листићи, поступа по примједбама и упозорењима представника страних агенција. Како су у примједбе гостију углавном биле упућене на буку коју стварају возила која пролазе кроз овај комплекс, ријешили су да за идућу годину преселе ауто-каме пре к магистрале, а да на његовом садашњем мјесту на-

праве велики паркинг, искључујући тако саобраћај из хотелског круга.

ПЛАНОВИ ЗА ИДУЋУ ГОДИНУ

Иако хотелски комплекс у Бечичима има једну од најбогатијих понуда у „Монтенегротуристу“, радни људи знају да она може бити још боља и разноврснија. Зато се сваке године, по завршетку сезоне, овде мисли на идућу сезону — да се још боље и спремније дочека.

— Већ је готов пројекат за изградњу пивнице у хотелу „Монте-негро“ — биће смјештена на мјесту где се налазио диско-клуб. У пивници је да овај пункт ради цијелу ноћ, чиме ће се понуда у бечичким хотелима приближити понуди у конкуренчним земљама.

Планирамо да за идућу сезону направимо централну башту, која ће се налазити између хотеле „Монте-негро“ и садашњег ресторана „Фонтана“, а која ће располагати са 1.400 сједишта и бити повезана с пивницом. Тиме ћемо из комплекса искључити музику по терасама, а велика концентрација гостију даће нам економску оправданост да на једном мјесту ангажујемо изузетно квалитетну музiku и добар програм, па ће наши гости, сигурно, бити још задовољнији. Реализација овог програма зависи од обезбеђења средстава, односно од што пунијег ангажовања и бољег рада цијelog колективи.

У колективу се води брига и о побољшању стандарда радника. На локацији у Бечичима, коју су очистили радници овог колективи, ускоро треба да почне изградња зграде с 20 станова.

Нада МИТРОВИЋ

ВЈЕРНОСТ ДУГА ПЕТНАЕСТ ГОДИНА

БРАЧНИ ПАР ШТАЈНКАМП из западноњемачког града Билефелда већ петнаести пут долази у Будву. Први хотел у коме су љетовали био је „Адријатик“, и тамо су долазили све до земљотреса. Добро се сјећају комплекса на Словенској плажи и особља које је тамо радио. Још увијек не могу да забораве укусну храну, а посебно добру супу која се у овом хотелу припремала, и шефа сале Абида, који сада ради у „Монгрену“. Послије априлске катастрофе — присјећају се — ишли су неколико година на љетовање у Шпанију, али убрзо су се захадијели нашег мора и сунца, дивних плажа, укусне хране и нашег гостопримства, па су долазили на одмор у Будву. Како је хотел „Авала“ био у изградњи, до његовог завршетка боравили су у бунгаловима, а овог љета одјели су у новој „Авали“.

— Заиста смо пријатљи изненађени — изјавили су нам — како је за тако кратко вријеме саграђено ово велиелепно здање, затим „Монгрен“, трг, базени и околни простор. Нисмо могли повје-

Брачни пар Штајнкамп

ровати да ћемо већ овог љета боравити у овако лијепом и богатом опремљеном објекту. Посебно нас радује што смо у њему затекли и наше добре пријатеље: Бранка, Абида, Мила и друге... Цијели комплекс је врло лијеп, али треба пуно труда да се он одржава — примијећујемо да су неке ствари у хотелу већ поломљене,

као, на пример, месингане ограде на степеништу.

— Који су основни мотиви да одмор проводите баш на Црногорском приморју и у Будви?

— Раскошна љепота, природе, предивне плаже и изузетно чисто море, гостопримство и срдачност људи. Обишли смо готово сва туристичка места дуж оба-

ле, али Будва је јединствена. Памтимо је када је стари град живио, када је његовим уличицама пролазило мноштво туриста који су се дивили несвакидашњој архитектури и историјским споменицима. У сјећању су им стара апотека, сластичарнице, мале продавнице и љетна позорница. Радује их што чују да ће ускоро почети обнова и што ће Будва повратити свој некадашњи изглед.

Колико се брачни пар Штајнкамп сродио са овим крајем и људима, најбоље потврђује подatak да већ знају доста наших ријечи, а пјевуше и по коју нашу пресму: „Југославија“, „У рану зору...“ на примjer. У граду имају много познаница, радо их посјећују и њиховим чамцима одлазе у риболов.

Како су већ неколико година пензионери нису ограничени временом, већ се одмарaju и по неколико недеља. На крају су нам рекли да ћемо се, ако их здравље послужи, и идуће године срести у Будви.

М. Н.

Инспекцијске службе биће још ефикасније

— Наша инспектори — а има их једанест — имају итако посла и можемо рећи да га успјешно обављају. Сматрамо да ће након попуњавања радних мјеста урбанистичког и инспектора за лов и риболов, односно за јавне путеве, бити још бољих резултата... Овако почине разговор Радивоје Асановић, начелник Одјељења за инспекцијске послове, о раду ове за општина врло важне службе.

У саставу овог Одјељења су грађевинско-урбанистичка, саобраћајна, комунална, тржишна, санитарна, ветеринарска и инспекција рада.

— Тешко је рећи где је било више послана. Нећemo по пријешти ако кажемо — на терену. Инспектори су обилазили локале, градилишта, трговинске радње и насеља одакле су стизали апели за интервенцију, а и превентивне ради.

Бесправна градња годинама је рак-рана у нашој комуни. Зато ћемо овога пута нешто више рећи о раду грађевинских инспектора.

Послиje разговора у Одјељењу за инспекцијске послове стекли смо утисак да се дивљој градњи успјешно стаје на пут. Инспектори су ревносни у подношењу пријава против оних који бесправно зидaju, а сада су обезбиђењена средства и екипе за рушење. Склопљен је уговор са радном организацијом „Занатство“ из Титограда која је преузела обавезу да према рјешењу грађевинске инспекције уклања

све бесправно подигнуте објекте. Од августа прошле године до сада реегистровано је тридесетак објекта грађених мимо одобрења. Ради се о поткровљима, гаражама, приземљима, сутеренима, темељима, а и о цијелим објектима. До сада их је уклонjено 16, а остали ће бити порушени у наредном периоду.

— Циљ је да се свака бесправна градња сасиједа у коријену и могу рећи да нећe бити никакве сентименталности према онима који раде мимо прописа, категоријан је Асановић.

Тржишни инспектори имали су доста послана од приватних угоститеља и других занатлија. Три угоститељска објекта су затворена због тога што су њихове гаџе радиле бесправно. Саобраћајна инспекција је поднijela четири захјева — предлога за затварање исто толико угоститељских радњи које се налазе у такозваном заштитном путном појасу, јер угрожавају безбедност саобраћаја. Поднijeta су и 33 прекршајне пријаве због бесправног рада грађана (отварање кампова, угоститељске дјелатности, грађевински приватни предузимачи), затим три кривичне пријаве против пословођа грађевинских организација због нетачних мјеренja и издавања дефицитарних роба својим пријатељима „на мала врата“.

Инспекција рада је поднijela судији за прекршаје четири пријаве због кориш-

ћења радника преко дозвољеног радног времена од стране приватних угоститеља ради изрицања заштитних мјера — одузимања одобрења за рад у трајању од шест мјесеци до четири године.

Од јануара до септембра комунални инспектори доносијели су 350 рјешења о отклањању разних недостатака, а највише против домаћinstava која нећe да се прикључе на канализациони систем у Будви, Петровцу и Светом Стефану. Умјесто тога, она даље користе септичке јаме које представљају један од највећих загађивача нашег подручја. Уклоњен је и приличан број контejnera, а у току је поступак за дислокацију затлатских радњи у зони старе птијаце.

— Побројили смо само важније акције, а изречено је сијасет мандатних казни и других сличних мјера које су свакодневна пракса у раду инспекције. Учинићемо све што је у нашој моћи да рад инспекцијских служби буде још ефикаснији — рекао нам је на крају Радивоје Асановић.

С. ГРЕГОВИЋ

ПОЛОВИНОМ СЕПТЕМБРА У ГРАДУ-ХОТЕЛУ

Попуњено 70% капацитета

У нашем најлуксузнијем граду-хотелу, „Светом Стефану“, један гост, власник нафтогоносних поља, овог лjeta наручио је за вечеру — печеног дивљег голуба. Рекли су му да ћe бити услужен. Печеног голуба, вљада, једино тог дана нису имали, али су се брзо снашли: голубови су авионом „долетели“ из Новог Сада и гост је већ исте вечери уживао у нарученом специјалитету.

— Нема овде ничег андартског — прича шеф кухиње Вуко Митровић — јер сличних прохјева гостију имамо готово стално. Неко хоће срнеше печење, други од дивље свиње, трећи опет, ријетку рибу. Но, нема јела које не можемо спремити и госту увијек изаћи у сусрет. Вјеровали или не, у нашој кухињи се дневно спреми око 300 врста јела.

С обзиром да просјечан ручак на овом остврду стаје 1.500 динара и да овде бораве гости с веома дубоким цепом, питали смо овог „чаробњака с кутлажом“ колико он мјесечно заради за своје умијење.

— Мање него што мислите — око 22.000,00 динара. У другом хотелу могао бих и више, али, признахете, није исто бити шеф кухиње у „Светом Стефану“ или тје друго. Уз то, сваке године по неколико мјесеци проводим у Америци, Кини, Енглеској и другим земљама и обогаћујем знање из кулинарства.

Није, међутим, једино кухиња ексклузивна у овом јединственом граду-хотелу. То су и собе, апартмани, затим тајковани супериор апартмани, а чувају „Вили 118“, у којој су боравиле многе познате свјетске личности, да и не говоримо. Најјефтинији полупансион у граду-хотелу кошта 50 долара, у главној сезони 52, а најскупљи 80 долара. Наши људи могу платити у динарима.

Иначе, средином септембра на Светом Стефану боравило је 140 гостију, а капацитети су попуњени са 70%. То је знатно боље у поређењу с прошлом годином, када је овде летовоало мање гостију. Како смо чули од шефа рецепције Јуба Аћијуса добра популарност ће се задржати и у наредном периоду, јер се очекује више америчких туриста и Јапанаца. Град-хotel ће бити отворен до 20 октобра.

М.

ПИЈАЧНЕ УЦЈЕНЕ

На будванској пијаци уобичајена гужва. Мала је понуда, па због тога мало ко пита за цијену оног што купује.

За тезгом човјек осредњих година продаје грожђе. Тога дана на пијаци није било друге тезге с грожђем. Формирао се мали ред. Продавац нема минут предаха. При макао је гајбицу грожђа ближе себи и некако отаљава посао. Ставља грожђе у папирне кесе и то „све по реду“. Буне се купци што грожђе ставља у кесице „све по реду“, јер у гајбицама, то је очигледно човјекова рука намјерно нарећала ред зрелог, свјежег грожђа, па ред зеленог или иструелог, односно врло ситног, које није за јело. Не помажу гласни протести купаца, па ни њихове руке да треба да се пројаде само грожђе одговарајућег квалитета.

— Руке к себи, а грожђе само по реду! — упозорава продавац.

— Има ли овде тржишног инспектора? — пита се у чуду један купац, бацајући истовремено, по вац у гајбицу за килограм купљеног грожђа.

— Нема, покосило га срце! — више у огорченој него у шали добацује други из реда пред гајбицом грожђа.

— Па, стварно, ако тржишног инспектора, заиста, није „покосило“ ср-

це, зашто он некад не наврати, или зашто чешће на пијаци не дође да види ове, наоко ситне, марифетлуке који су постали свакодневна пракса у нашој пијаци?

Јер, изијели смо само један примјер, више ради овог дијалога (читај: протеста купаца) који доволно убедљиво говори о одсуству минимума пијачне контроле, ради чега се разни продавци и накуци понашају као мали богови. Огорченим купцима на њихове протесте да им се не продаје шкрап роба, најчешће се уцјенивачки одговара: „Ко те тјера да купујеш?“ Наравно, та ситна шијарцијска психологија итекако зна, и она са тим рачуна, да несрћи купац, пошто другог избора нема, па крају мора пристати на оно: дај што даши!

Кад би наша инспекција којим чудом више „тренирала строгоћу“ много тога што се нуди и подвлаљује купцима прије би се нашло на смешу него на пијачној тезги, а такви продавци били би заслужни кажњени. Овајако, кад одговарајућа инспекција ваљаје не обавља свој посао може све ово да се не дешава, односно могу на пијаци и „мишеви коло да воде“!

М. П.

Бригада „Вукића Митровић — Шуђа“ учествовала на акцији „Плитвице '83“

Омладинска радна бригада „Вукића Митровић — Шуђа“ вратила се са ОРАП „Плитвице '83“ на којој је провела нешто мање од мјесец дана. С обзиром да је отишла с дosta акцијашких дебитаната, неки значајнији резултати нису се могли очекивати. Ипак, бригадисти млађег узраста унијели су више елана у раду. Они су се на акцији навикавали на колективни живот и друштвеним продубљивали и јачали братство и јединство.

Бригада је добила Траку акције и двије повеље: за друштвено и за радне активности, а предложена је за највеће омладинско признанје у СР Хрватској — Платку „Владимир Назор“. Ударничке значке, према је-

диногласној одлуци бригадија, чуваће се у Предсједништву ОК ССО Будва.

Бригади би требало по клонити више пажње — да она не „живи“ само од једне акције до друге, већ је укупљивати у токове друштвеног живота комуње: чешће организовати локалне радне акције, нарочито у току припрема туристичке сезоне. Треба повести више бригаде о школовању и запошљавању бригадиста.

На крају, један предлог: имајући на уму да нам сваке сезоне шумски пожари наносе огромне штете, идуће године требало би организовати регионалне, републичке или савезне акције на заштиту од пожара прио-

балњу црногорског јадранског простора.

Славко ЈОВАНОВИЋ

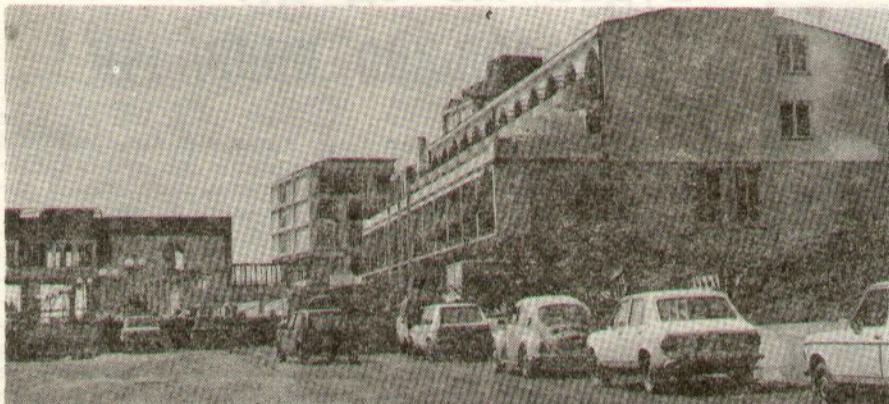
У ЦРКВИ ЗАТВАРАЈУ СТОКУ

Недалеко од споменика на Паштровској гори налази се црквица посвећена Светом Ђорђу, која није парујена збором времена. Међутим, нашли смо на призор који нам не служи на част: сточари у њој затварају стоку.

— Добро би било да надлежни поведу више рачуна о овом објекту и да не дозволе „светогрђе“ — рекао нам је Михаило Капичић, радник ООУР „Могрен“.

С. П.

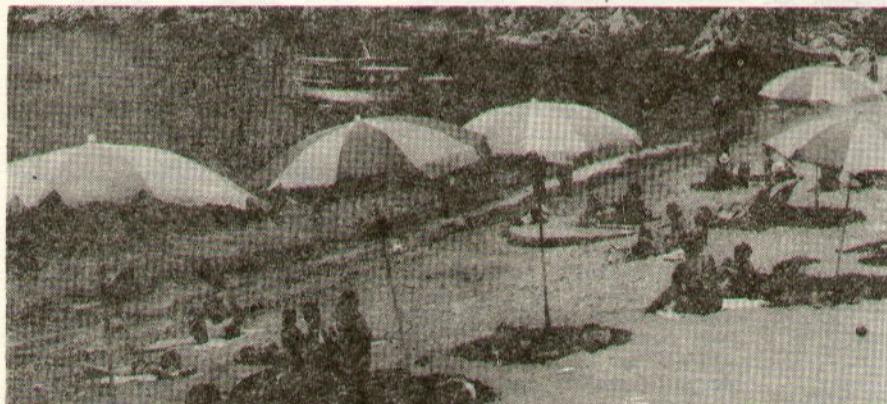
Камером и пером нашом ривијером

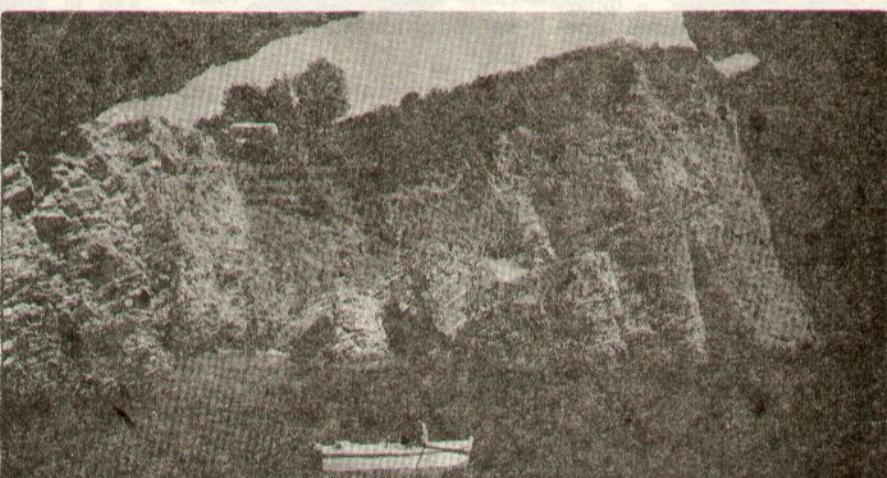
Велелепни хотел „Авала“ овог јета није био само удобно мјесто за одмор гостију, већ и мета многобројних туриста који су кроз њега пролефили у жељи да га виде.

Пријатан сан уз шум таласа на „морској пјени“. Оваквих кутака на нашој ривијери има безброј

Ни овогодишњи септембар није изневјерио: прелијепи сунчани дани и топло море натјерали су многе туристе да продуже боравак и уживају у чарима природе као што им пружа овај крајолик на светостефанској ривијери

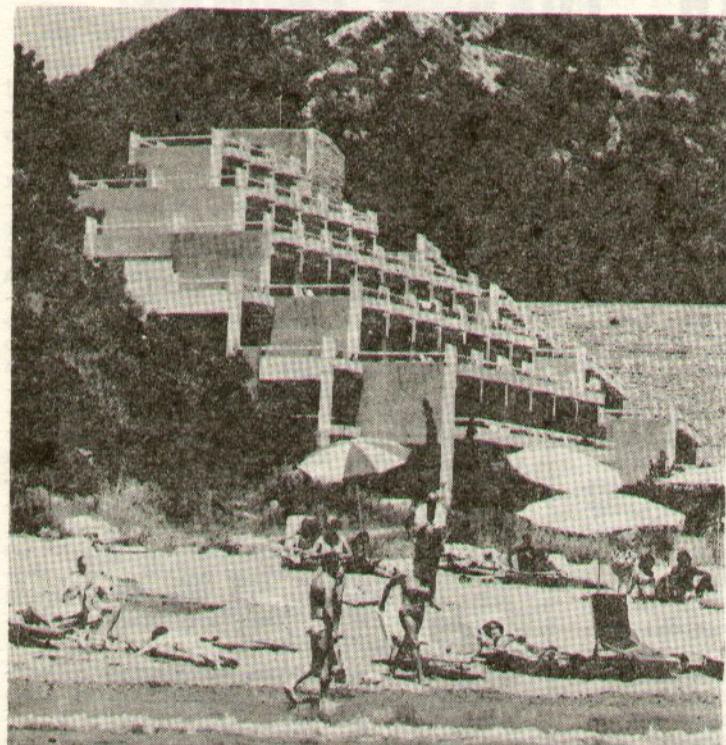
Ако ипште препознали, да вам кажемо: то је Школј са оне друге стране где има пуно малих, „сепаратних“ жала, богомданах за будванске нудисте

На Бечићкој плажи у септембру

Манастир Старији, некадашња резиденција црногорских владика и, у своје вријеме, најмонументалније архитектонско здање на Балкану

Многи неће препознати овај објекат на нашој најпопуларнијој плажи, снимљен из неубичајеног угла. Да откријемо тајну: ради се о хотелу „Белви“ у Бечићима овог септембра

Имамо богата ловишта најквалитетније рибе на Јадрану. Што нам то вриједи кад једемо само рибу из леда уловљену ко зна у којем мору, јер немамо професионалних рибара. Блажко Бошковић (на слици) и други наши риболовци овим послом се баве само из хобија

Да вам представимо Хусеина Зоговића, ветерана из екипе ревносних радника, који је заслужан што је Будва овог лета била чистија и лепша

Текст: Владимира Станишић
Снимци: Милорад Тодоровић

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ

Петровачки мозаици препуштени стихији

У Петровцу, на мјесту означеном Мириншта, прије осамдесет година откријена су два римска мозаика из III вијека наше ере, који су били подни украси неке римске грађевине. Да би се сачували и укључили у туристичку понуду као значајни културно-историјски споменици нашег краја, на њима су од 1965. године у више наврата обављани конзерваторски радови. Изграђен је павиљон са стакленим зидовима и ходном стазом над мозаиком површине 37,5 квадратних метара, а фрагменти мањег мозаика пребачени су у павиљон.

Екипа Републичког завода за заштиту споменика културе Црне Горе, обишила је недавно мозаик, и констатовала да су извјесни фрагменти покрадени, стаклени зидови поломљени и да о мозаицима нико не брине. Додајмо да је у непосредној близини мозаика бес-

правно изграђено неколико приватних вила, тако да је павиљон неприступачан.

П. С.

ВРАЋЕН МУЗЕЈСКИ МАТЕРИЈАЛ СА ЦЕТИЊА

У Републичком заводу за заштиту споменика културе у Цетињу извршена је прометраја археолошко-музејског материјала, који је, послиje замјотреса 1979. године, евакуисан из Старог града.

Материјал је уз ситуарно сне мјере, допремљен у Будву и за сада је депонован у једној невеликој просторији узграде Дома културе „Гојко Краповић“.

П. С.

МАЛА ШКОЛСКА ХРОНИКА

Преко хиљаду ученика

Основну школу „Стјепан М. Љубишић“ у Будви похађа у овој школској години 1080 ученика, који су распоређени у 34 одјељења разредне и предметне наставе. Пројекат ученика у одјељењу је 32.

ДАН УЗБУЂЕЊА И РАДОСТИ

Први дан у школи за преко 177 будванских дје војница и дјечака био је дан узбуђења, тренутак радости. Новим ћаштима — првацима приређен је свечан дочек. Праваке и њихове родитеље поздравио је директор школе Павле ВУЈОВИЋ. Расположени прваци распоређени су у пет одјељења.

93% ПРОЛАЗНИХ

У школи је благовремено завршено полагање поправних испита у августовском року ове године. Од четрдесет осам ученика, који су били упућени на полагање испита, њих дванаест нису с успјехом завршили. Процент прелазности ученика у школској 1982/83. години, након поправних испита, износи нешто више од 93 одсто, што представља лијени успјех.

САСТАНАК СТРУЧНОГ АКТИВА

Стручни актив наставника разредне наставе одржао је ових дана радни састанак. Вођена је живица и садржајна дискусија о питањима која садржи нови наставни план и програм за основну школу, а за које је уводно излагање дао Душан КАШТЕЛАН, про-

светни савјетник. Истакнуто је да овакве сасвјетке треба чешће одржавати по конкретним питањима из области наставе и васпитања.

ЈЕДАН ОД ЧЕТИРИ СТРАНА ЈЕЗИКА

Поред осталих новина, које се односе на начин организације наставе и других облика рада у школи, као и трајања школске године, Законом о основном образовању и васпитању предвиђа да се у школама на почетном стадијуму, почев од IV разреда, уведе обавезно изучавање страног језика. Најиме, по жељи ученика, односно њихових родитеља, ученици четвртог разреда треба да се изјасне који од четири стране језика, желе да узучавају: руски, енглески, њемачки или француски. Школа је организовала анкету међу ученицима и родитељима и од 130 ученика четвртог разреда, њих 119 се определило да изучава енглески језик.

ЧЕТИРИ НОВЕ УЧИОНИЦЕ

Грађевинска радна организација „ЈУЖНИ ЈАДРАН“ из Будве завршила је радове на доградњи четири учионице на школској згради у Будви. Учионице у свему одговарају педагошко-хипијенским условима за савремено извођење наставе. Радови на изградњи ових учионица, укљу чујући и опрему, стајали су око 530 милиона стarih динара.

Марко ТАНОВИЋ

ГОСТ РЕДАКЦИЈЕ

Димитрије Поповић

Будва ме од дјетињства неодољиво привлачи

„Корда“. То је био преседан у југословенској ликовној умјетности да један двадесетосмогодишњак добије тако значајну публикацију.

— Ипак, 1982. била је година мојих највећих успјеха. У њемачком граду Фортшаху излагао сам са Салвадором Далијем. На тој изложби представио сам се с мапом „Корда“ за коју је предговор написао познати парижки ликовни критичар и теоретичар Жан Жак Левек. Те исте године, у оквиру велике прославе 500 година доласка Леонарда да Винчија у Милано, где је оставио најзначајнија дјела, изложио сам у репрезентативној палати „Сормани“ циклус грађевина и колажа „У славу Леонарда“.

— Шта сада ради? За вршавам нови циклус „Јудита“ на тему библијске приче о јеврејској националној јунакини, која је убијена непријатељског воју Холоферна. На цртежима ћу испказати сложеност психолошког односа оног који убија и његове жртве.

Станко ПАПОВИЋ

НИКО КАЛАЂУРЂЕВИЋ БИО ГОСТ ФИЛМСКОГ ФЕСТИВАЛА У НИШУ

Најпопуларнијем глумцу Филмског фестивала у Нишу Драгану Николићу, чија је креација у филму „Балкан експрес“ оцијењена за најбољу, уручен је слика „Шкампи“ нашег суграђанина Ника Милошева Калађурђевића из Бечира. Као гост Фестивала, он је послије пројекције филма уручио награду Драгану Николићу.

— Живим на мору и поједу сликања волим рибарење — оно даје инспирацију за моје стваралаштво. Сликар и стара приморска насеља — рекаје је Нико номинарима, не кријући одушевљење пошћи с којом је био окружен у Нишу.

С. П.

ИЗ ГАЛЕРИЈЕ У СВЕТОМ СТЕФАНОУ

НЕБО НАД „ГРАДОМ СНОВА“

У цркви — капели светог Преображења, непосредно на улазу у град-хотел, три мјесеца трајала је јефос изложба слика познатог акварелисте Мило Павловића из Цетиња. На скученом, али упадљивом и атрактивном простору он се представио са изложбом акварела, уља и цртежа и наочиглед посјетилаца кичица преносио препознатљиви мотив камених кућица, смештенih попут грозда на каменој хридини коју са свих страна опкољава море.

— Мотив Светог Стефана са околином носим у себи од дјетињства. Причу о њему и питомини која га опкољава чуо сам од старијег брата који је овде службовао, и то је за мене била својеврсна бајка коју сам дуго носио и љубоморио чувао. Касније сам имао срећу да, пловећи чамцем уз будванску и светостефанску обалу, сву ту љепоту ближе упознам, доживим и све то „забиљежим“ уљем, акварелом, пастелом и цртежом — саопштава нам Мило Павловић.

Настало је тако преко седамдесет сликарских вијења. За посјетиоце су они били препознатљиви и примамљиви, јер на њима доминира сијујета острва. Посјетиоце изложбе је опчињавало како сликар Павловић види небо над „градом снова“, као и обиље боја које у мимоходу доносе облаци и вјетрови. Његова кичица записује, чак, и појаву „морске пијавице“ с воденим стубом високим по неколико десети-

на и стотина метара, а онима који су тај пролећни или јесењи феномен имали прилике да виде на мору, напросто је дизајни косу на глави.

— Свети Стефан је био мета многих сликара. Но, најбоље га је видио, доживио и на платно пренео бард црногорског сликарства, Мило Милуновић. Боравећи дуже у његовој близини, посматрајући га и доживљавајући у свим годишњим добијама и природама дана и ноћи, он је осјетио како овде „дишу“ вјетрови, море и морско жало и какву арому имају камен и цигла у дјелу народног неимара... Велика је неправда што у хотелу на једном месту нису је сакупљен и изложен бар десетога што је Милуновић овде видио, доживио и на платно пренео. Јер, његово виђење и представљање овог дјелића наше обале обједињавају сву медитеранску љепоту и мирисе. Била би то својеврсна галерија и најбољи начин да се ова средина одужи овом великану нашег сликарства, за кога су Будва и Свети Стефан били вјечни мотиви — истичке Мило Павловић.

Сликар намјерава да настави с „експлоатацијом“ овог мотива који му је, како рече, ушао под кожу. Преселићу се у тијесне улице, на пјацете и тргове овог архитектонског драгуља и необично захвалног сликарског мотива.

Д. НОВАКОВИЋ

УЗ 300-ГОДИШЊИЦУ СМРТИ

ЖИВОТ И ДЈЕЛО ЈУРЈА КРИЖАНИЋА

ЈУРАЈ КРИЖАНИЋ (1618-1683), један од највећих наших људи XVII столећа, био је човек енциклопедијски широког знања... Писао је пјесме и путописе, теолошке трактате и музичка дјела; пионир је интерлингвистике у свијету, а најзначајније му је дјело с подручја политологије и економије.

Потомак је слободних сељака који се већ у раном средњем вијеку селе из своје прародитељске земље на север и југ. Прво стижу у долину средње Уне, затим прелазе у околнину Бихаћа, да би око 1530. стигли у долину Купе.

Крижанић се одушевљава мишљу о језичкој и етничкој заједници словенских народа. Страствено чита све што је написано о Словенима, посебно о Русији. Већ 1641. године он се нуди црквеним властима да оде у Москву, да би писањем и радом стекао повјерење руског цара и наговорио га да пратјера Турке из Европе. Уз руског цара не тада, пише, одмах пристати Бугари и Срби, Вошњаци и Молдавци, Власи и Грци. Крајем 1642. враћа се као свештеник у Хрватску: жупник је прво у Недељићи, у Међумурју, потом у Вараждину, када преко Пољске креће у Москву. Након многих перипетија стиже тамо 1647., али остаје само два мјесеца. Годину 1648. проводи у Пољској, 1650. је у Бечу, 1650—51. путује у Цариград. Слиједећих седамосам година је у Риму. Марљиво прикупља грађу која објашњава раскол између православља и католицизма, али објављује и музичке радове.

Сиромаштво га мучи, тражи помоћ одасвуд, моли да га уpute као мисионара у Русију. Године 1658. креће у Москву. Слиједеће године борави у Украјини, код протопопа Максима, у Њежину, где заговара савез Украјине с Москвом. Пише ту и путопис о путовању кроз Украјину. Коначно, у септембру 1659. долази у Москву. Стигавши тамо, представља се као Јуриј Билиш Сербенин, поријеклом из Бихаћа у Турској царевини: нуди се да ступи у службу као библиотекар и лјетописац. Био је прихваћен и радио је на правопису и граматици.

ПРОГОНСТВО У СИБИР

Крајем 1660., због „једне глупе ријечи“, буде осуђен на прогонство у Сибир. Међутим, и даље задржава високу плату која му омогућава да много ради. Прво довршава „Правопис“, а 1666. „Граматику“.

Своје најзначајније дјело, „Политичке мисли“, почело је 1663., а радио на

њему до 1671. године. То је монументално дјело — остало је у рукопису — има 779 великих страна, написаних ситним рукописом. У разним издањима издато је свега око двије трећине тог текста. Излаже начела управљања државом, као практична упутства владару, темељена на примјерима из других земаља и крајева. Подржава апсолутну монархију и неограничено самодержавље, али захтјева и читав низ реформи.

Нарочито су значајне ње граве економске препоруке. Истиче да се величина владарева не заснива на препуној државној каси, већ се његов углед издиже богатством поданника. Желили краљ бити богат, он мора прво настојати да му поданци буду богати — да у краљевству његовом буде свега, и то уз ниске цијене. А краљ то може постићи само ако буде унапређивао пољопривреду и рударство, трговину и народну управу.

Све је нездовољнији приликама у Тоболску, чињеницом да нијакада нема одјека на његове представке и предлоге. Зато 1675. пише зловљено: „... до четрнаест сам година проживио и јоште живим по божјој вољи у тој сибирској тамници, према богу свемогућем много-грешан, а свemu свијету бескористан, беспослен и непотребан. Јер нити што од мене, какова ручног дјела, нити какве услуге: ни савјета, ни помоћи, нити рада; већ божја и царска милост храни мене бе спосличка као какву скотину о коцу“.

Изненада, ето промјене. Умире цар Алексеј Михајлович Романов, који га је држао у пропонству, а његов син, Федор Алексејевич, коме се Крижанић већ прије обраћао, ослобађа га изгњанства и Крижанић напушта Тоболск, у коме је провео пуних петнаест година. Стиже средином 1676. по трећи пут у Москву. Дају му повремену плату, кућицу и посао преводиоца... Али, он није задовољан, нуди превод Аристотелове „Политике“, тражи да му се дозволи одлазак из земље.

Октобра 1676. понавља свој захтјев, запећи да га пусте. Коначно, марта 1677., стиже „височја“ заповијед, којом се „Сербенин Јуриј“ отпушта из Москве. Почетком 1678. стиже у Литву. Без новца, присиљен је да ступи у доминикански састав у Вилни.

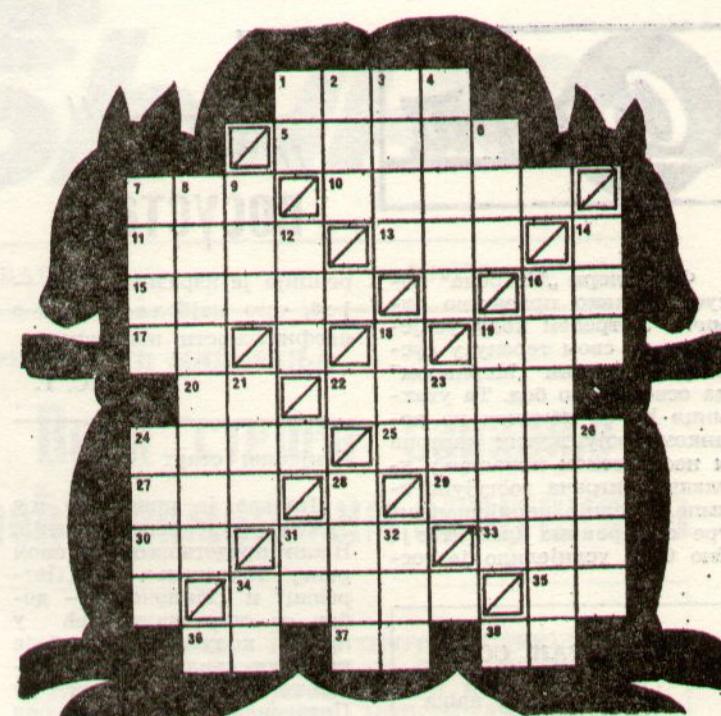
Доминикански ред га, међутим, спречава да напусти самостан и оде у Рим; ред је подозирив према њему и неповјерљив; пријете његовим рукописима и књигама, и он је присиљен да их кријомице доставља папском нунцију (та су дјела ишчезала). Пољском краљу доставља 1680. своју „Хисторија де Сибири“, која се сачувала и била објављена (анонимно) тек стотину и педесет година касније. Поново нездовољан својим приликама, узалуд се тужи пријатељима, папском нунцију, пише у Рим. Више година траје преписка између Крижанића, доминиканца, језуита, папског нунција и римске контрагације. Коначно, 1683. одлази у Варшаву и, вјероватно, кре-

ће с польским четама под Беч, где га у шездесет и петој години живота сналачи смрт.

Велико Крижанићево дјело, настало претежним дјелом у Сибиру, имало је чудну судбину: двије стотине година око се налази у цјелиости у рукописима, које тек малобројни, привилеговани, читају. Његове књиге први откривају књижевни историчар Пјетро Александријевич Безсонов. Он види у Крижанићу претечу славјанофилства, идеологије која је у првој половини XIX столећа истицала своје теорије о посебном, „самобитном“ путу историјског развијатка Русије, који мора бити различит од оног у осталој Европи. Безсонов започиње издавати о свом трошку сабрана дјела Јурја Крижанића (никад их није издао у цјелиости) и покреће велику активност да се јавност упозна с идејним претечом славјанофилског покрета.

Како су га славјанофили прихватили, њихови су противници све чинили да би га опрнили, претворивши га у прикријеног уходу. Тако у најновије доба покушава се дјело Јурја Крижанића очијенити без претходног сврставања у ову или ону групу идеолошких концепција. На том плану долази до смиривања негдашњих панелирика, који су били осим борјни крајем прошлог вијека. Но, одбацију се и оне очијене, које су негирале вриједност поједињих Крижанићевих радова.

Доба послије II светског рата даје подстицај потпуну јој и свестранијој оцјени и дјела и личности Јурја Крижанића. О њему, као културно-историјској личности, с неискривљеним одушевљењем пишу Мирослав Крлежка (једнако 1929. као и 1962. године) и Васа Богданов (1947.), Јосип Бадалић (у више махова), Душан Недељковић (1968.) и многи други. Истраживања, која спроводи плејада наших, совјетских и других стручњака износи на видјео не само нове документе о животу и раду Јурја Крижанића, већ и темељите анализе његовог дјела.

Укрштенница

ВОДОРАВНО: 1. Дамар, 5. зуб слона, 7. љетовалиште код Опатије, 10. сеоска подручја, 11. народно оро, 13. стара мјера за тежину, 15. индијанско племе, 16. нेवропадан зачин, 17. ёгипатски бог Сунца, 19. простирају се за стопу, 20. лична замјеница, 22. љепило (ек.), 24. заврјаља жита, 25. име револуционара Блажевића, 27. наеноштрен, 29. дио плуга, 30. самогласник и сугласник, 31. прост број, 33. гар, 34. посластица, 35. ушиште: Ра, 36. лична карта, 37. злато (фр.), 38. Лудолфов број.

УСПРАВНО: 1. Боксерски клуб, 2. име књижевника Еренбурга, 3. игра на срећу, 4. на овај начин, 6. папагај, 7. први летач, 8.

НАЈМЛАДИ САРАДНИЦИ

МОЈА ЖЕЉА

Моја је жеља
да нема рата
и да на фронт не иду
наш брат и тата

Да се умјесто
противавионских ракета

топло загреје
сва дјеца свијета

Да умјесто војних
полигона
изникну свуда
планине бомбона

Да умјесто рафала
пушака
сва дјеца осјете
сладак укус крушака

Да сви пекари свијета
замијесе заједнички
хљеб до неба
и да се наједу сва дјеца
црвена, жута, црна, бијела
сва дјеца
која су жељна хљеба.

Никола УСАНЧЕВИЋ

ДОМОВИНА МОЈА

Домовина моја
ко сунце сјај
Домовина моја
је најљепша.

У Домовини мојој
живим ја
за мене је
она најдража.

Домовина моја
сада цвјета
погледајте људи
како је лијепа.

Домовина моја
— то се зна
зове се Југославија.

Драгана ИВАНОВИЋ

Зашто не упитате дјецу?

Сваког дана свијет бомбардују извештајима о погибљима у рату. Сви се утрукују у производњи оружја, нуклеарних бомби и ратних спрava. За што све то? За кога? Ко ме треба рат, глад и пустош?... Зашто се толики новац троши на те стражне ствари, а у Африци хиљаде људи умиру од глади?! Одрасли, када нећete престати да се утрукујete ко ћe бити снажнији и јачи? Зашто не кад не упитате дјецу шта би она жељela?

Уложите новац у велике фабрике хране, које би произвodiле хљеб за гладну дјецу? Зашто не направите фабрике играчака и сваком дјетету по клоните нешто? Зашто не направите велики град

пријатељства у који би долазила дјеца којој треба љубави и среће? Зашто не градите мостове пријатељства него их рушите?

Зашто сва дјеца у свијetu не живе као ми? Зар и најмлађи гину због оних којима је важно да имају све нај? Хиљаду пута бисмо могли рећи зашто, али на дјецу нико не обраћа пажњу. Ви, одрасли, и даље рушите, усавршавате оружја, водите ратове, пустошите земље, убијате недужне!

Доји ћe дан када ћe оружје стајати у музејима, када ћe слобода под своје окриље узети читав свијет и када нећe бити гладних — ово је жеља све дјеце свијета.

Видосала Мартиновић

ФУДБАЛ

„Могрен“ посуствује

Фудбалери „Могрена“ посуствују како првенство одмиче. У трећем колу успјели су на свом терену у сусрету са барским „Морнаром“ да освоје само бод. Та утакмица ће се памтити по великом броју жутих картона и неспорском понашању углавном играча гостујуће екипе. Послије неријешене игре са Баранима (результат је био 0:0) услиједило је гос-

С. Г.

Успјешан старт

Почело је првенство и у Јужној фудбалској регији. Наши представници у овом рангу такмичења — „Петровац“ и „Милочер“ — добро су стартовали. Већ у првом колу „Милочер“ је као гост савладао тим „Бокељке“ у Котору, док су Петровчани били бољи од фудбалера „Бокакомерца“ који су се прошли године такмичили у Републичкој лиги.

Ове године добро смо стартовали и надамо се да ће резултати бити бољи него лани. Жеља је фудбалера да се побједама одјуже мабројним, али вјерним навијачима, који нас прате било да играмо у Будви или ван ње. Имамо млад тим са неколико искусних играча. Убијењени смо да ће спој младости и искуства, уз велику борбеност и залагање, дојнити резултате — какве нам Раде Јовановић, тренер „Милочера“, екипе која се у протеклом првенству окитила великом пехаром оствареним за фер-плеј.

Г.

ФОРМИРАН СОФК

Конечно је и наша општина добила Савез организација за физичку културу, који је неко време постојало, али само на папиру. Изабрани су органи и тијела ове организације која ће обједињавати рад спортивских друштава и водити бригу о масовој физичкој култури.

За предсједника СОФК изабран је Зоран Шпадијер, судија за прекраје.

Г.

товање у Титограду. И дебакл. У сусрету са „Титексом“ пораз се и очекивао, али никако тако убедљив од 4:0.

Подмлађени тим „Могрена“ није у стању да се равноправно носи с искусним екипама као што је „Титекс“. Одбрана, пототову на страни, не успијева да заустави нападе па се дешава да, као у Титограду, буде више пута матирана. На другој страни, везни ред и нападачи не стварају прилике за постицање голова, па је онда пораз неминован.

Но, тек је почетак. Тренеру Божковићу и другима из стручног штаба остаје да како мобилишу нападаче и ојачају одбрану. Сигурно је да треба више уигравања, више утакмица, па да искусни играчи боље сарађују са полетарцима.

Послије четири одиграна кола Будвани се налазе на 12. мјесту са три освојена бода. Забиљежили су једну победу, један „реми“, а два пута су поражени. Гол-дифе

НА ОДБОЈКАШКОМ ТУРНИРУ „БУДВА '83“

„АВАЛА“ ЗАУЗЕЛА ТРЕЋЕ МЈЕСТО

Почетком септембра на спортским турнирима ООУР „Хотели Бечићка плажа“ одржан је велики одбојкашки турнир „Будва '83“. Послије четврородневних борби, које су изазвале велику пажњу мјештана и бројних туриста, прво мјесто припало је екипи прволигаша „Рибница“ из Краљева. Остале екипе су се пласирале овим редом: „Електропривреда“ (Обилић), „Авала“ (Будва), „Будућност“ (Титоград), „Црвена звезда“ (Београд) и „Љубиње“. За најбољег играча турнира проглашен је Миомир Продановић, одбојкаш „Рибница“.

Све утакмице биле су лијепе и борбене. Наши момци играли су веома добро не респектујући иначе познатије противнике. Играло се фер, а једина мрља је понашање руководства и неких играча „Будућности“. Они су на начин провоцирали домаће играче, судије и гледаоце. У питању су неки стари рачуни који се на овај на-

чин сигурно не измирују. је више уврђено да што није дошло до већ договорене утакмице (на крају турнира) изменују репрезентације Црне Горе и екипе „Рибница“. Умјесто тога, одигран је меч „Будућност“ — „Рибница“, јер Титограђани, на водно, нису хтели да играју заједно у екипи са играчима из Будве.

Турнир ће, вјеровано, постати традиционалан, јер је оцијењено да представља дио туристичке понуде што је веома важно за посезону — рекао нам је — Вељко Маровић.

С. Г.

**ИЗ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА
ОБАВЈЕШТАВА СЕ ГРАЂАНСТВО ДА ЋЕ СЕ У ПОНДЕЉЕЉАК У 20 ЧАСОВА У САЛИ „ЗЕТА-ФИЛМА“ ОДРЖАТИ ПРЕДСТАВА „ШУМСКИ ГРАЂАНИН“ — МОНОКОМЕДИЈА ОД МОМА ДИМИЋА. ИНТЕРПРЕТАТОР ЈЕ ИВАН БАКЈАРЕВ.**

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

ПИТАЊЕ

Приликом боравка у Чикагу, Бинг Кроуби је срео једног старог пријатеља, власника неког њујоршког бара, с којим се одавно није видио. Уз чашицу су почели да оживљавају успомене на минула времена.

— Сјећаш ли се, Бинг — почeo је стари пријатељ — кад си радио у мом бифеу и стално говорио да ћеш постати „звијезда“ радија, телевизије, позоришта и филма?

— Како да се не сјећам — одговори Кроуби.

— Речи ми сад шта си у међувремену радио? Да ли си успио у животу?

КАЗАЛИ СУ...

ШТА КО ПРИЈЕЉКУЈЕ

Бернард Шо: — Мушкарци пријељкују све оно што немају, а жене само оно што имају друге жене.

*

Монтескје: — Не, вријеме није исто што и изгубљени новац. Изгубљени новац се може и надокнадити, али вријеме никад.

*

Лесинг: — Жена умије да ћути на хиљаду начина када слуша човјека кога воли.

*

Пол Валери: — Интелигентна је она жена у чијем се друштву може бити глуп до миле воље.

*

Макс Фишер: — Ако се муж разводи од своје жене најчешће су криви сви троје.

ДВА ПИТАЊА

РАСХЛАЂИВАЊЕ
ЈЕЛА

Уколико желите да тек скувано јело брзо охладите, да ли ћете посуду ставити на лед, или ћете њен поклопац прекрити ледом?

„ВЛАЖНА“ ПЕТРОЛЕЈКА

Када напуните резервоар петролејске лампе, пажљivo и добро затворите плавеник. Иначе, непосредно пошто је отворен, петролејка ће поново бити „влажна“ — прекривена танким слојем петролеја. Зашто?

ОДГОВОРИ:

Уколико посуду ставите на лед, охладиће се само доњи слојеви јела и као тежки остаће при дну. Међутим, када је поклопац посуде прекрiven ледом, горњи слојеви јела се хладе и као тежи тону. Ово природно струјање убрзава расхлађивање хране.

*

Петролеј је једна од течности за које се каже да квасе зидове суда. Наиме, у таквим течностима међумолекулске силе су слабије од молекулских садејстава између течности и посуде. Како је петролеј изразит представник у тој врсти, он ће и кроз најмањи отвор на пламенику „оросити“ резервоар петролејке.

ОГЛАС

МИЈЕЊАМ ДВОСОБАН
ДРУШТВЕНИ СТАН У СВЕТОМ СТЕФАНОУ ЗА ИСТО ТАКАВ У БУДВИ.

Буро Ракетић
хотел „Милочер“ Свети Стефан телефон 41-333

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

ОБАВЈЕШТАВАЈУ СЕ ГРАЂАНИ ДА ЈЕ СТУПИО НА СНАГУ ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОРУЖЈУ („СЛ. ЛИСТ СРЦГ“ БР. 20/83) У КОЈЕМ СЕ КАЖЕ: „ВЛАСНИЦИ ОРУЖЈА ЗА КОЈЕ НЕМАЈУ ОРУЖНИ ЛИСТ, МОГУ ДО 31. ДЕЦЕМБРА 1983. ГОДИНЕ ПОДНИЈЕТИ ЗАХТЈЕВ ДА ИМ СЕ ИЗДА ОРУЖНИ ЛИСТ ИЛИ ОДОБРЕЊЕ ЗА ДРЖАЊЕ ТРОФЕЈНОГ ОРУЖЈА. У ТОМ СЛУЧАЈУ НИСУ ДУЖНИ ДОКАЗИВАТИ ПОРИЈЕКЛО ТОГ ОРУЖЈА.“

ПОШТОВАНИ МУШТЕРИЈЕ!

КОД МЕНЕ СЕ МОЖЕТЕ ФОТОГРАФИСАТИ ЗА НОВЕ ЛИЧНЕ КАРТЕ И ОСТАЛЕ ДОКУМЕНТЕ. ФОТОГРАФИЈЕ ИЗРАЂУЈЕМ ОДМАХ. ПОДСЈЕЋАМ: ОСТАЛО ЈЕ ЈОШ МАЛО ВРЕМЕНА — ЛИЧНЕ КАРТЕ СЕ МОРАЈУ ЗАМИЈЕНИТИ ДО КРАЈА ГОДИНЕ, ПА ЗАТО НАВРАТИТЕ!